

Posudek vedoucího diplomové práce

Název: **Projektové vyučování ve výuce lidských práv ve výchově k občanství**

Autorka: **Bc. Lucie Nováková**

Rok odevzdání: 2017

Studijní program: Učitelství pro střední školy (N7504)

Studijní obor: Učitelství všeobecně vzdělávacích předmětů pro základní školy a střední školy
dějepis — základy společenských věd

Katedra/ústav: Katedra občanské výchovy a filozofie, PedF UK

Vedoucí práce: Mgr. Zbyněk Zicha, Ph.D.

Stručná charakteristika práce: Diplomová práce Bc. Lucie Novákové je věnována problematice využití projektového vyučování ve výuce lidských práv ve výchově k občanství, protože se logicky sestává ze třech celků: a) v *prvním celku práce* (2. – 4. kapitola) se autorka zabývá *tematikou lidských práv*, do níž uvádí jednak historicky, jednak prostřednictvím komparace české a slovenské ústavy – tento oddíl představuje teoretické uvedení pedagoga do problematiky lidských práv; b) *druhá část práce* (5. kapitola) se z didaktického hlediska zabývá *tematem didaktického projektu*, čímž připravuje teoretickou půdu pro *třetí oddíl práce* (c) věnovaný komparaci tří didaktických projektů (6. – 9. kapitola), jejichž realizace se autorka zúčastnila a z nichž třetí sama naplánovala, zrealizovala a ve výše uvedené komparaci evaluovala. Součástí práce je poměrně rozsáhlý přílohový materiál vztahující se k v práci představeným projektům.

Formální stránka práce: Po formální stránce práce vyhovuje očekávaným požadavkům: práce je smysluplně strukturována, obsahuje požadované povinné prvky (a to v souladu s novými pravidly pro odevzdávání diplomových prací), je psaná srozumitelným jazykem bez výraznějších gramatických chyb (občasné nedostatky v interpunkci, překlepy) či výraznějších stylistických nedostatků. Práce obsahuje přímé citace a parafráze, přičemž bibliografické údaje k nim jsou uváděny v poznámkách pod čarou a v podstatě zachovávají normu – to se týká též bibliografických údajů k elektronickým zdrojům. Právně-teoretické zpracování je ovlivněno perspektivou publikací, jež autorka uvádí v druhé kapitole. Součástí práce je též bohatý přílohový materiál poskytující doplňující informace k reflektovaným projektům a ukázky žákovské tvorby spojené s realizací projektů.

Orientaci v práci mírně komplikuje složitě pojatý obsah, který zahrnuje značný počet vlastních kapitol (devět – bez úvodu a závěru); obsah uvádí též podkapitoly nadpisů až pátého řádu; stránkování jednotlivých podkapitol není zarovnáno do jedné roviny, ale na vzdálenost odrážky přiléhá k názvům kapitol a podkapitol – to je možná dáno konverzí textu do jiného formátu před odevzdáním. Mnohé z převážně drobných nedostatků formální stránky práce (jako např. nekonzistence při psaní malých velkých písmen v nadpisech nižšího řádku, výpadek slova či části textu, propojení indexů poznámek pod čarou do jednoho čísla apod.) jsou zřejmě způsobeny nedostatkem péče během závěrečné kontroly a cizelace textu způsobené zřejmě nedostatkem času na tuto činnost.

Taktéž je možné zmínit problém, který souvisí s odevzdáváním přílohové části práce pouze v elektronické podobě: v tištěné podobě by například to, že jsou přílohové materiály (v rámci určité kategorie příloh) nečíslované, či jinak jednoznačně neoznačené, působilo jako nedostatek; v elektronické podobě lze však jako identifikátor konkrétního přílohového materiálu považovat samotný název daného elektronického souboru.

Obsahová stránka práce:

Jak bylo uvedeno dříve, text práce lze rozčlenit na tři relativně samostatné celky, jež se liší tématem, rozsahem i kvalitou zpracování.

Nejrozsáhlejší a nejpečlivěji zpracovaná je první teoreticko-právní část práce, jež pokrývá historii lidských práv a jejich zakotvení v právním systému České republiky a Slovenské republiky. Zpracování této části, jež muselo být časově náročné a jež vyžadovalo značné nasazení, vyjadřuje autorčinu snahu o pečlivé vystižení problematiky a prokazuje její porozumění uvedené právní tematice. Zde je třeba uvést, že svým rozsahem a zpracováním by tento první celek stačil na samostatnou diplomovou práci.

Druhý, nejméně rozsáhlý celek, je věnován teorii projektového vyučování, jejíž základy jsou zde uvedeny. Za sympatické zde považují, že autorka nezůstává u pouhé explikace didaktické teorie, ale že zde projektové vyučování dává do souvislosti s filosofickou reflexí výchovné problematiky: zmiňuje Komenského, dotýká se kartesiánského myslitelského půdorysu a cituje Patočku. Tato kapitola v jistém smyslu odráží určitou teoretickou nejednotnost a terminologickou nejednoznačnost, která v této široké oblasti panuje, kterou autorka této práce v podstatě nepřekračuje. Lze konstatovat, že tato kapitola poskytuje esenciální uvedení do problematiky, ovšem vzhledem k celkové orientaci práce by bývalo vhodné tuto část rozpracovat detailněji a jednoznačněji.

Třetí část práce je věnovaná seznámení s koncepcí a průběhem třech tzv. projektů, z nichž třetí autorka práce nejen sama navrhla, naplánovala, zrealizovala a realizaci v inovovaných podobách dvakrát zopakovala. První dva uvedené programy (projekt organizace ADRA věnovaný migraci, program Divadla Fórum věnovaný lidským právům) jsou smysluplně představeny, popsány v konkrétním školském prostředí a ve vzájemném porovnání jsou zhodnoceny. Autorkou navržený vzdělávací program zaměřený na lidská práva a určený sedmým ročníkům základní školy je rozvržen na osm vyučovacích hodin realizovaných v rámci běžné výuky. Zpracovatelka tento vzdělávací program zdůvodňuje, představuje v kontextu kurikulárních dokumentů, jeho průběh popisuje po hodinách, poté jej evaluuje. Záznam hodin zmiňuje škálu didaktických postupů a lze z něj odvodit autorčinu zkušenost s výukou, zájem o smysluplnost výuky a ochotu svoji výuku reflektovat a zkvalitňovat. Představený výukový celek má povahu souvislé tematické výuky zohledňující konstruktivistické paradigma. Při hodnocení samotného zpracování třetího, autorkou navrženého a realizovaného výukového celku je třeba zvláště ocenit, že se jí povedlo navrhnout a opakovaně úspěšně zrealizovat výuku, což je výjimečný a chvályhodný počín, který zřídka kdy doprovází vypracování diplomové práce. Tento úspěch do určité míry vyvažuje obsahové nedostatky v písemném zachycení onoho navrženého výukového celku. Toto zachycení se zužuje v popis. Bylo by přínosnější o jednotlivých aktivitách pojednat širěji, osvětlit, proč byly vybrány a více přiblížit jejich propojení s teorií.

Předností předkládané práce je rozsáhlý přílohový materiál čítající ukázkou prezentace, pracovních listů, dotazníku a též žákovských prací.

Celkové hodnocení: Předloženou diplomovou prací prokazuje Lucie Nováková kromě jiného především svoji schopnost porozumět poměrně náročné právní tematice, dále smysluplně koncipovat, realizovat a evaluovat výukový celek. Ačkoli práce není bez určitých neopominutelných nedostatků, rád bych vyzdvihl autorčino dobré zvládnutí právní problematiky a zvláště skutečnost, že navržený výukový celek jako začínající učitel sama naplánovala, prosadila a opakovaně úspěšně zrealizovala – to považuji za velmi cenný výsledek.

Závěrečná práce splňuje podmínky kladené na závěrečné práce v příslušném oboru, a proto ji doporučuji k obhajobě.

Otázky:

1) Rád bych se zeptal, v čem spatřujete zásadní rozdíl mezi projektovým vyučováním a tematickou výukou?

2) Zajímalo by mne, jakým způsobem dále hodláte Vámi navržený výukový celek proměňovat. Které z Vámi realizovaných aktivit se Vám osvědčily nejvíce?

V Praze 30. 12. 2017

Zbyněk Zicha